

Förebygga kikhosta hos spädbarn

Kikhosta förekommer och sprids året runt i Sverige. Vaccin mot kikhosta ger ett gott men relativt kortvarigt skydd och spädbarn som ännu inte hunnit få tillräckligt skydd av vaccination kan smittas av äldre barn och vuxna. För spädbarn är kikhosta en allvarlig sjukdom.

Tänk kikhosta

Sedan kikhosta infördes i vaccinationsprogrammet har sjukdomen minskat kraftigt, men förekommer ändå. För att förebygga svåra fall hos spädbarn är det angeläget att:

- erbjuda vaccination i tid
- diagnostisera och behandla kikhosta tidigt
- uppmärksamma att kikhosta förekommer och är allvarlig för spädbarn

Vaccination i tid minskar risken

Vaccination mot kikhosta erbjuds alla barn vid 3 månaders ålder inom det allmänna vaccinationsprogrammet för barn. Den första dosen bör ges i tid och får ges från 2,5 månaders ålder. Redan efter en första vaccination minskar risken för allvarlig sjukdom.

Tidig diagnos och behandling förebygger svår sjukdom

Tidig diagnos gör det möjligt att behandla kikhosta i förebyggande syfte, innan den blir allvarlig för ett spädbarn. När kikhosta misstänks hos ett spädbarn, hos någon i spädbarnets närhet eller hos en gravid kvinna under slutet av graviditeten rekommenderas provtagning, diagnostik och tidig antibiotikabehandling.

Ökad uppmärksamhet på kikhosta

Om hosta förekommer bland personer i ett spädbarns omgivning är det viktigt att överväga kikhosta som orsak. Det är särskilt viktigt under tiden strax innan ett barn föds och under spädbarnets första 6 månader.

Det är möjligt att förebygga fall av svår sjukdom i kikhosta hos spädbarn, genom att:

erbjuda vaccination i tid

diagnostisera och behandla kikhosta tidigt

uppmärksamma att kikhosta förekommer och är allvarlig för spädbarn

Att känna till

- Kikhosta förekommer och sprids året runt.
- Kikhosta kan vara allvarligt och till och med livshotande för spädbarn.
- Hosta hos barn och vuxna kan vara kikhosta, även om personen är vaccinerad eller har haft sjukdomen tidigare.
- Kikhosta bör övervägas som orsak vid hosta hos personer i ett spädbarns omgivning och hos gravida kvinnor i slutet av graviditeten.

Provtagning

Tidig provtagning gör det möjligt att ställa diagnos och erbjuda behandling innan sjukdomen blir allvarlig. Provtagning rekommenderas om:

- spädbarn har hosta (med eller utan andra symtom) eller apné som enda symtom. Det gäller även om barnet mår bra vid undersökningen men föräldrarna berättar om symtom.
- äldre barn, ungdomar och vuxna med hosta har nära kontakt med spädbarn.
- en gravid kvinna har hosta under slutet av graviditeten (tredje trimestern).

Behandling av spädbarn

För att profylax och behandling ska få optimal effekt bör de påbörjas tidigt, helst innan kikningar uppstår. Då kan sjukdomsförloppet lindras.

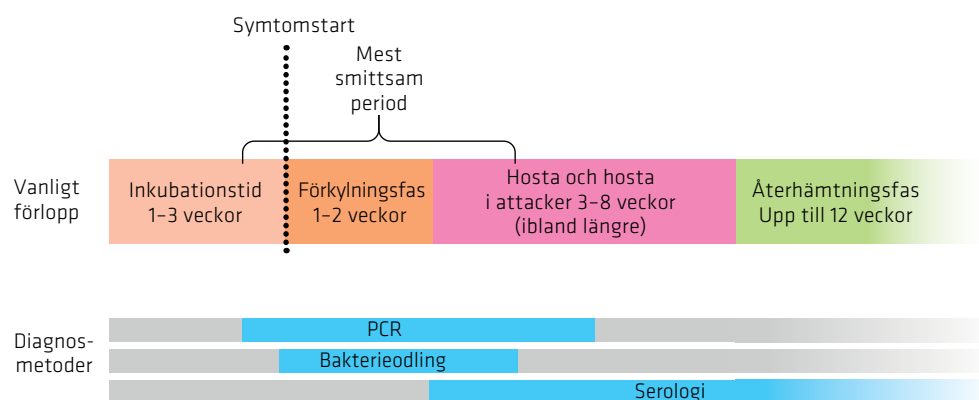
- Barn under 6 månaders ålder bör erbjudas profylaktisk behandling redan vid misstanke om att de utsatts för smitta och utan att provsvar inväntas.
- Barn under 12 månaders ålder bör få behandling vid symtom som tyder på kikhosta, även om sjukdomen ännu inte är konstaterad.

Behandling av närkontakter kring spädbarn

För personer som har konstaterad kikhosta och är i nära kontakt med spädbarn kan antibiotikabehandling övervägas, i syfte att minska risken att barnet smittas. Om kikhosta konstateras hos en gravid kvinna eller i en familj där ett barn snart ska födas, bör det nyfödda barnet få profylax med antibiotika direkt efter födseln om smittrisen kvarstår.

Folkhälsomyndighetens rekommendationer för att förebygga kikhosta hos spädbarn syftar till att stärka hälso- och sjukvårdens nuvarande arbete med fokus på små barn. Målet är att spädbarn inte ska bli svårt sjuka i kikhosta.

Diagnosmetod och sjukdomsfas. Diagnostik av kikhostebakterier från nasofarynx görs med PCR eller odling. Vid behov (beroende på tid från symtomdebut och bedömning av smittrisk) kan undersökningen kompletteras med blodprov för serologi.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna Östersund Forskarens väg 3, 831 40 Östersund.
www.folkhalsomyndigheten.se